

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobkyně: **GOLDENBURG EUROPA GBE, spol. s r. o.**, se sídlem Křenova 438/7, Praha 6, zastoupená Mgr. Zdeňkem Burdou, advokátem se sídlem Lecnínová 3033/7, Praha 10, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 10. 2018, č. j. 44416/18/5300-22441-701296, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 2. 2019, č. j. 10 Af 37/2018 – 106.

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně podala k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) žalobu proti v záhlaví uvedeným rozhodnutím žalovaného a v podání ze dne 23. 1. 2019 požádala o osvobození od soudních poplatků, protože nedisponuje finančními prostředky a nemůže si uhrazení soudního poplatku dovolit, jelikož její příjmy jsou nedostatečné. V důsledku několika nezákonných zásahů orgánů veřejné moci je naprosto podnikatelsky paralyzována a právní zastoupení je vedeno advokátní kanceláří na dluh. Orgány činné v trestním řízení odňaly žalobkyni hmotné věci, a to investiční zlato určené k prodeji v České republice, z důvodu podezření z trestného činu krádeží daně. Žalobkyni nebyl

priznán nárok na nadměrný odpočet daně z přidané hodnoty, což je pro ni likvidační ohledně výrobní a obchodní činnosti. Proto nemá finanční prostředky na úhradu poplatků. Žalobkyně čelí exekucím řízením, neboť nebyla schopna splácet podnikatelský úvěr a má nedoplatky na zdravotním pojištění. Informovala soud, že je připravena doložit své příjmy obratem na formuláři. Městský soud vyzval žalobkyni k doložení jejích poměrů, a to ve lhůtě jednoho týdne od doručení přípisu s formulářem, k čemuž došlo dne 30. 1. 2019 do datové schránky zástupce žalobkyně. V záhlaví označeným usnesením (dále jen „napadené usnesení“) městský soud zamítl žádost žalobkyně o osvobození od soudního poplatku a vyzval ji k jeho zaplacení, jelikož ke dni vydání napadeného usnesení žalobkyně nedoložila své majetkové poměry.

II. Obsah kasační stížnosti

[2] Proti napadenému usnesení podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodů, které podřadila pod § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního („s. ř. s.“).

[3] Stěžovatelka namítá, že městský soud obeslal s výzvou k doložení majetkových poměrů pouze jejího zástupce, a nikoliv ji jakožto žadatelku o osvobození od soudního poplatku, ačkoli požadavek na vyplnění formuláře k doložení majetkových poměrů je *a priori* určen stěžovateli. Městský soud stěžovatelku ani nevyrozuměl, že zástupci formulář doručil, a proto neměla možnost nedoložení formuláře napravit. Městský soud žalobkyni nepoučil o následcích nedoložení poměrů. Stěžovatelka dále namítá, že se městský soud nezabýval jejími tvrzeními, která dle jejího názoru svědčí pro osvobození od soudních poplatků. Zejména se nevypořádal s platební neschopností v důsledku zajištění zboží v trestním řízení a neuznáním nároku na odpočet DPH.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[4] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti. Konstatoval, že stěžovatelka je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.), kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[5] Důvodnost kasační stížnosti vážil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), přičemž žádnou takovou neshledal.

[6] Jádrem námitek kasační stížnosti je otázka, komu má být doručena výzva k doložení majetkových poměrů v případě, že je stěžovatelka v řízení zastoupena advokátem na základě plné moci.

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. „[ú]častník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat

pokračování

účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.“ Účastníkovi lze přiznat osvobození od soudních poplatků pouze výjimečně, odůvodňují-li to poměry účastníka, a to zcela nebo zčásti (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2010, č. j. 1 As 70/2008 – 74, publ. pod č. 2099/2010 Sb. NSS, dostupné, stejně jako ostatní zde citovaná rozhodnutí, na www.nssoud.cz).

[9] Podle § 42 odst. 2 s. ř. s. „*má-li účastník nebo osoba zúčastněná na řízení zástupce, doručuje se pouze zástupci. Má-li však účastník nebo osoba zúčastněná na řízení něco osobně vykonat, doručí se i jím.*“ Je-li tedy účastník řízení zastoupen, písemnosti se doručují pouze zástupci a od tohoto okamžiku se také odvíjejí jejich právní účinky. Jedině tehdy, má-li účastník řízení něco osobně vykonat, doručuje se vedle zástupci též účastníkovi přímo. Požadavek na účastníka řízení, aby osobně něco vykonal, obsahuje typicky předvolání dle § 43 odst. 1 s. ř. s. (viz též závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 As 107/2008 - 100). Osobní výkon, který má komentované ustanovení na mysli, v sobě musí obsahovat prvek nezastupitelnosti. Touto otázkou se zabýval Nejvyšší soud, který ve svém rozhodnutí ze dne 8. 6. 2000, sp. zn. 21 Cdo 1949/99, publ. pod č. 1/2001 Sb. NS, vyslovil, že úkony, které má účastník v řízení osobně vykonat, se rozumí jen takové, kdy konkrétní jednání nemůže učinit nikdo jiný než účastník samotný, tedy jde o tzv. jednání nezastupitelné, charakteristické svým osobním prvkem, které se upíná právě a jen na osobu jednajícího, a to tak, že jiná osoba, odlišná od konkrétního účastníka řízení, nemůže takový úkon vykonat.

[10] Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu doložení osobních, majetkových a výdělkových poměrů žalobce k žádosti o osvobození od soudních poplatků není úkonem, který by měl účastník řízení vykonat osobně. Je-li účastník zastoupen, příslušná výzva bude doručena jen jeho zástupci (rozsudek ze dne 13. 12. 2007, č. j. 8 Afs 154/2006 - 77, rozsudek ze dne 12. 7. 2012, č. j. 1 As 80/2012 - 21, či rozsudek ze dne 27. 7. 2016, č. j. 6 As 121/2016 - 20). Městský soud proto nepochybil, doručil-li výzvu k doložení majetkových poměrů zástupci, nikoliv přímo stěžovateli.

[11] Ani námitka stěžovatelky, že se městský soud nedostatečně zabýval tvrzeními, která již uvedla ve své žádosti o osvobození, není důvodná. Povinnost doložit nedostatek prostředků je jednoznačně na účastníkovi řízení, který se domáhá osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.). Pokud účastník tuto povinnost ani prostřednictvím svého zástupce nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50). Ačkoliv formulář „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech“ představuje toliko jeden z možných prostředků sloužících ke zjištění, zda účastník řízení má či nemá dostatečné prostředky, a majetkové poměry účastníka řízení mohou být zjištěny i z jeho podání, jímž o osvobození od soudních poplatků žádá (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), případně jímž reaguje na výzvu k prokázání majetkových poměrů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2008, č. j. 4 Ads 90/2008 - 130), stěžovatelka v tomto případě ve svých podáních uvedla pouze obecná neurčitá tvrzení o své situaci a blíže nespecifikovala, jakými finančními prostředky disponuje. Tyto skutečnosti nevyplývají ani z obsahu žaloby a nelze je dovozovat z pouhého odkazu na vedená

exekuční řízení, zajištění zboží pro účely trestního řízení či na neuznání nároku na nadměrný odpočet DPH. Městský soud tak správně dospěl k závěru, že žalobkyně svá tvrzení o nepříznivé finanční situaci, která uplatnila v návrhu na osvobození od soudních poplatků, nijak neprokázala.

[12] Pro úplnost Nejvyšší správní soud připomíná, že po zamítnutí kasační stížnosti proti usnesení městského soudu o nepřiznání osvobození od soudního poplatku musí městský soud po doručení rozhodnutí o kasační stížnosti stěžovatelku v souladu s § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, opětovně vyzvat k zaplacení soudního poplatku, určit jí k tomu přiměřenou lhůtu a poučit ji o následcích nezaplacení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2008, č. j. 1 As 75/2008 - 77). Pokud stěžovatelka znovu požádá o osvobození od soudních poplatků a svou žádost opře o nové, dříve neuplatněné skutečnosti, bude krajský soud povinen znovu se její žádostí zabývat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2008, č. j. 4 Ans 5/2008 - 65).

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[13] Nejvyšší správní soud dospěl ze shora uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[14] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., tj. podle pravidla úspěchu ve věci. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady s tímto řízením nad rámec běžné činnosti nevznikly, a proto mu Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. dubna 2019

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu